

Ob mednarodnem dnevu biotske raznovrstnosti
vas vljudno vabimo na strokovni dogodek

Obrazi narave: Raznolikost življenja skozi različne poglede,

ki bo potekal v torek,

20. maja 2025,

ob 12. uri, v Centru humanističnih znanosti ZRS Koper (Kreljeva 6, Koper)

Slavnostna govorca:

prof. dr. Maja Ravnikar, *direktorica Nacionalnega inštituta za biologijo*, in
prof. dr. Boris Kryštufek, *znanstveni svetnik v ZRS Koper in muzejski svetnik v Prirodoslovnem muzeju Slovenije*.

PROGRAM:

11:45 Prihod in registracija udeležencev

12:00 Uvodni pozdravi:

Prof. dr. Rado Pišot, *direktor ZRS Koper*

Dr. Jerneja Penca, *predstojnica Mediteranskega inštituta za okoljske študije pri ZRS Koper, nagovor za obeležitev 22. maja, mednarodnega dneva biotske raznovrstnosti, in predstavitev projekta POSEIDONE, strateškega projekta programa Interreg Italija-Slovenija za krepitev trajnostnega razvoja in varovanje biotske raznovrstnosti čezmejnega programskega območja.*

12:10 Predavanje

Vode so časopis z novicami o kroženju virusov v naravi in družbi
prof. dr. Maja Ravnikar, *direktorica Nacionalnega inštituta za biologijo*

12:35 Predavanje

Hrčki Starega sveta: predstavitev znanstvene monografije z naslovom Pravi hrčki (poddružina Cricetinae) Palearktične regije (ang. »True Hamsters (Cricetinae) of the Palaearctic Region«)
prof. dr. Boris Kryštufek, *Znanstveno-raziskovalno središče Koper in Prirodoslovni muzej Slovenije*

13:00 Kava in manjša pogostitev

13:30 Delavnica

Pomen ekosistemskih storitev reke Rižane za lokalno skupnost, potencialni vplivi podnebnih sprememb ter skupno snovanje ukrepov za prilagajanje nanje in trajnostni razvoj območja
Dean Langella, dr. Suzana Škof in dr. Liliana Vižintin, *Znanstveno-raziskovalno središče Koper*

15:00 Zaključek dogodka

Prvi del dogodka bo potekal hibridno. Povezavo bomo posredovali prijavljenim udeležencem nekaj dni pred izvedbo dogodka. Prosimo vas, da udeležbo na dogodku potrdite do 15. maja 2025 prek [OBRAZCA](#).

Za dodatne informacije pišite na elektronski naslov: poseidone@zrs-kp.si

Dogodek se bo izvajal v sklopu projekta POSEIDONE - Promocija zelene in modre infrastrukture za nov okoljski razvoj, ki ga sofinancira Evropska unija v okviru Programa Interreg VI-A Italija - Slovenija in je namenjen širjenju zavedanja o pomenu ohranjanja narave za trajnostni razvoj.

KRATEK POVZETEK VSEBINE PREDAVANJ IN DELAVNICE:

Vode so časopis z novicami o kroženju virusov v naravi in družbi

Prof. dr. **Maja Ravnikar**, *direktorica Nacionalnega inštituta za biologijo*

Kjer je voda, tam je življenje. In prav ta njena značilnost, da je v stiku z živimi agensi in se steka iz ekosistemov v podzemne in nadzemne vire, ter kroži do morja, oblakov in nazaj na zemljo, jo napolni z informacijami o vsem živem, ki ga sreča na poti. Po drugi strani pa so nukleinske kisline, ki tvorijo genome izredno stabilne molekule in lahko preživijo še dolgo po tem, ko je organizem, ki so ga ustvarile, že mrtev. Do spoznanja, kako pomemben vir informacij so vode, nas je vodil razvoj metod koncentriranja in molekularne diagnostike s katerimi smo uspeli razkriti paleto mikroorganizmov in virusov, ki so se z vodnim vzorcem srečali. Ugotovili smo, da razumevanje prisotnosti, raznolikosti in preživetja virusov v vzorcih okolja, kot je voda, pomaga razumeti njihove poti prenosa in njihovo vlogo v ekosistemu. Naše znanje na tem področju je omogočilo hitro vzpostavitev monitoringa za SARS-CoV-2, pa tudi za kmetijskim rastlinam nevarne rastlinske viruse kot je ToBRV. Analizo vodnega vira lahko uporabimo za sledenje novih rastlinskih, humanih in živalskih virusov, ki jih pri gostiteljih na določenem področju še nismo zasledili in tako dodajamo pomembne informacije k nadzoru epidemij človeka, živali in rastlin. Rezultati so pokazali, da je za ponovno uporabo vode potrebno antimikrobno tretiranje, saj nekateri virusi preživijo celo prehod preko čistilne naprave, zato smo se poglobili v razvoj metod za nekemično dezinfekcijo okoljskih voda, vključno z odpadnimi vodami.

Hrčki Starega sveta: predstavitev znanstvene monografije z naslovom Pravi hrčki (poddružina Cricetinae) Palearktične regije (ang. »True Hamsters (Cricetinae) of the Palaearctic Region«)

Prof. dr. **Boris Kryštufek**, *Znanstveno-raziskovalno središče Koper in Prirodoslovni muzej Slovenije*

Prof. dr. Boris Kryštufek bo na dogodku predstavil sistematsko revizijo poddružine hrčkov Starega sveta. Gre za majhno in javnosti dobro znano skupino glodavcev, ki pa podobne obdelave še ni bila deležna. Devetnajst vrst hrčkov je, v primerjavi z 10–2000 milijonov vrst, na kolikor je ocenjena število vrst živih bitij, zelo majhen drobec svetovne biodiverzitete, ki pa je zagotovo vreden naše pozornosti. Podatki in novosti iz monografije z naslovom Pravi hrčki (poddružina Cricetinae) Palearktične regije bodo vključeni v naslednjo oceno varstvenega statusa hrčkov za rdeči seznam svetovne zveze za varstvo narave (IUCN). Monografija bo omogočila uporabnikom razumevanje taksonomskega sistema poddružine Cricetinae in kritično spremljanje bodočega taksonomskega razvoja.

Pomen ekosistemskih storitev reke Rižane za lokalno skupnost, potencialni vplivi podnebnih sprememb ter skupno snovanje ukrepov za prilagajanje nanje in trajnostni razvoj območja

Dean **Langella**, dr. **Suzana Škof** in dr. **Liliana Vižintin**, *Znanstveno-raziskovalno središče Koper, Mediteranski inštitut za okoljske študije*

Delavnica, ki jo bodo vodili raziskovalci Mediteranskega inštituta za okoljske študije pri ZRS Koper, je namenjena spoznavanju pomena reke Rižane iz vidika ekosistemskih storitev, ki jih ta reka zagotavlja, in sodelovanju pri ugotavljanju relevantnosti teh storitev za lokalni trajnostni razvoj. Izpostavljen bo potencialni vpliv podnebnih sprememb na ekosisteme in posredno na ekosistemske storitve. Razpravljali bomo tudi o ukrepih, ki so potrebni za prilagajanje na podnebne spremembe, ter priložnostih za krepitev trajnostnega razvoja tega območja.